

A
NAGYBÁNYAI REF. EGYHÁZMEGYE
1916. OKT. 17. NAPJÁN SZATMÁR-NÉMETIBEN TARTOTT RENDES
KÖZGYÜLÉSÉNEK
JEGYZŐKÖNYVE

*

AZ EGYHÁZMEGYE HIVATALOS KIADVÁNYA

NYOLCZVANEGYEDIK DARAB

NAGYBÁNYA
NÁNÁSY ISTVÁN KÖNYVNYOMDÁJA
1916

A

NAGYBÁNYAI REF. EGYHÁZMEGYE

1916. OKT. 17. NAPJÁN SZATMÁR-NÉMETIBEN TARTOTT RENDES

KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE

*

AZ EGYHÁZMEGYE HIVATALOS KIADVÁNYA

NYOLCZVANEGYEDIK DARAB

NAGYBÁNYA
NÁNÁSY ISTVÁN KÖNYVNYOMDÁJA
1916

**A nagybányai református egyházmegye
1916. október 17. napján Szatmár-Németiben tartott
rendes közgyűlésén jelen voltak**

Széll György esperes és **Csaba Adorján** egyházmegyei gondnok elnöklete alatt:

Sátor Dávid, Szabó József, Nagy Elek, Magoss Ferencz, Joó Kálmán lelkészi tanácsbírák; Sinka Lajos, Boross Zoltán világi tanácsbírák;

Bogdán Lajos lelkészi jegyző;

dr. Harcsár Géza ügyész;

Balajthy Károly, Baranyi Lajos, Dávid Sándor, Demeter Gyula, Kató Béla, Kató István, Kolos Vincze, Kovács Károly, Kócsi Péter, Makai Elek, Marcsa Imre, Miszti Mihály, Molnár Lajos, Nagy Sándor, Oláh Sándor, Orosz Ernő, Öry Tamás, Sárközi Lajos, Siposs Imre, Siposs Károly, Szabó Károly, Szász Tihamér, Szentgyörgyi Zsigmond, Szentkirályi Károly, Sziky Ádám, Varga Jenő, Visky Ferencz rendes lelkészek;

Donáth László ombodi h. lelkész, Bodnár László avasujvárosi, Kovács Elek kiskolcsi segédlelkészek;

Kádár Károly tanítótöteületi képviselő;

Daróczi Albert adorjáni, Balog Pál amaczi, Bak Mihály avasujvárosi, Kiss Kálmán batizi, Magos Gedeon egrii, Váradi József garbolczi, Puskás László hiripi, Horváth Gábor józsefházai, Meleg György kakszentmártoni, Bak Gedeon kishódosi, Nagy Pál kiskolcsi, Oláh Mihály kispaládi, Szoboszlai István kipeleskei, Cseh Márton kőszegremetei, Balogh Géza lázáríi, Kiss József magosligeti, Fehér Gedeon méhteleki, Császi Antal mikolai, dr. Nagy Gábor nagybányai, Bálint Zsigmond nagykolcsi, Károly Ferencz ombodi, Nagy Gáspár pettyéni, Molnár Sándor rozsályi, Kádár Mihály sándorhomoki, Kurpé György sárközi, Kertész István sárközujlaki, Sebestyén Endre szamoskóródi, Domokos Antal szamoskrassói, dr. Nagy Sándor szatmárhegyi, Sarkadi Antal szárazberekí, Szöllősy János tisztaberekí képviselők.

55. A XC. zsoltár első versének elénekklése s esperes ur magasan szárnyaló, a rajtunk még mindig dúló világháború púsztitásait tetéző, egy újabb alattomos ellenség orvtámadásának rombolásai között is a segítő Isten megtartó kegyelmeért hálát mondó, hazánknak oly régen elborult egére a békességet hirdető szívárvány föltünését könyörgő, buzgóságos imája után egyházmegyei gondnok ur rövid beszéddel, melyben meleg szavakkal emlékezik meg egyházkerületünk főgondnokának, mélt. gr. *Degenfeld József* urnak 20 évi hivatalos működéséről, kegyelettel adózik *Kovács Gyula*, az alsószabolcs-hajdúvidéki egyházmegye néhai gondnoka emlékének, elismerését és köszönetét fejezi ki egyházmegyénk ama 23 egyházának, amelyek múlt gyűlésünkön elhangzott felhívására a háború sok nyomorúságai között az elviselhetetlen drágaság enyhítésére lelkészeiknek drágasági pótlékot adtak s miután helybenhagyást kért arra, hogy gyűlésünket a mai nehéz közlekedési viszonyok között elnöktársával együtt Szatmár-Németibe hívta össze,

a közgyűlést a tagok szíves üdvözlése mellett megnyitja.

56. A megbízó levelek beszédésével elnökség Dávid Sándort bízza meg. Elmaradásukat bejelentették Bay Lajos, dr. Dezső Kálmán tanácsbírák, Soltész Elemér lelkészi főjegyző, dr. Helmeczy József világi jegyző és Bartók Károly lelkész.

Közgyűlésünk alkotó tagjait az elől kitett sorrendben igazolja, az elmaradásukat jelentett tagok mentségét tudomásul veszi.

Az indokolatlanul elmaradt közgyűlési tagokat illetőleg idevonatkozó 1907—77. sz. határozatától a mai nehéz idők kényszerítő hatása alatt eltekint.

57. Jegyzőkönyv hitelesítésére elnökség a jegyzőkön kívül

Sátor Dávid tanácsbíró és dr. Harcsár Géza ügyész urakat küldi ki; hitelesítés helye: Szatmár-Németi; ideje: október 20. d. e. 10 óra.

58. A közgyűlés tagjai között szétosztott tárgysorozatot

közgyűlésünk fölolvastottnak tekintvén, négy rendbeli pótlással a tanácskozás sorrendjéül elfogadja.

59. Az elnöki megnyitóval kapcsolatban

közgyűlésünk a maga részéről is az elismerés, a tisztelet és hála érzelmeivel köszönti gr. *Degenfeld József* egyházkerületi főgondnok urat 20 éves hivatalos működé-

sének határpontján, fohászkodván a jóságos Isten további kegyelméért, mely őt nekünk s magyar ref. egyházunknak adta, hogy a legjobb egészségben mindnyájunk javára még sokáig éljen; fölkéri elnökséget, miszerint e határozatát a főgondnok ur ő méltóságával jegyzőkönyvi kivonatban közölje.

60. Egyházmegyei gondnok ur megnyitó beszéde kapcsán

közgyűlésünk **Kovács Gyula**, az alsószabolcs-hajduvidéki egyházmegye volt nagyérdemű gondnokának emlékeztétét jegyzőkönyvében kegyelettel megörökíti s erről a testvér egyházmegye elnökségét kivonaton értesíti.

61. Ugyancsak az elnöki megnyitóval kapcsolatban

közgyűlésünk jóváhagyóan tudomásul veszi, hogy gyűlésünk a mai rendkívüli viszonyok között ad hoc Szatmár-Németibe hívatott össze.

62. A napirendre fölvetett ügyek tárgyalása előtt esperes ur közgyűlésünk nevében melegen üdvözlí egyházmegyei gondnok urat legfelsőbb királyi kitüntetése alkalmából, az egész gyűlés helyeslése és éljenzése közben kifejezést adván annak, hogy mi kitüntetést nem adhatunk ugyan, de megbecsüljük és szeretjük, működését hálás szívünkbe zárjuk. Gondnok ur köszönő szavai után

közgyűlésünk emelkedett hangulattal kezd kitűzött munkájához.

63. Az 1915. évről írt, nyomtatásban a közgyűlés minden tagjának előre megküldött esperesi jelentést

közgyűlésünk fölolvastottnak tekinti, tudomásul veszi s — annak megállapítása után, hogy az ez évben használt egyházlátogatási jegyzőkönyvnek a mi kicsiny egyházaink külső-belső életére vonatkozással alig vagy egyáltalán nem bíró sok fölösleges és számszerű adatgyűjtésre teljesen alkalmatlan kérdése ezt a nyomtatványt éppen nem mutatja az eddig használatnál megfelelőbbnek — fölhívja az egyes gyülekezetek presbyteriumait, hogy a helyenkint egy vagy más tekintetben jelentkező hiányokat pótolni, az egyenlenségeket egyengetni, a hibákat jóvátenni, a visszaéléseket irtani s egyházainkat a hitbeli és erkölcsi életnek magasabb fokára emelni, anyagi tekintetben erősíteni, bennök a tanügyet fokozatosan fejleszteni buzgólkodjanak; hogy így hovatovább jobban megközelíthessék azt az eszményt, amelyet Üdvözítő Urunk Isten országa képében rajzolt követői elé.

Jelentékenyebb adományukért, buzgó áldozatkészességükért fogadják ezuttal az egyházmegye hálás köszönetét és elismerését: özv. *Bogdán Lőrinczné* (Mikola), özv. *Géresy Jánosné* (Nagybánya), *Hadady Lajos* (Nagypalád), *Nagy József* (Patóháza).

64. Olvastatott a következő esperesi jelentés:

„*Nagytiszteletű és Méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés!*

Az időközi változásokra és más fontosabb dolgokra vonatkozó jelentésemet van szerencsém az alábbiakban előterjeszteni.

I. A lelkészi kar nesztorá, *Balogh István* kiskolcsi lelkész, élete 84. évében sorainkból elköltözött. Hosszu éveken át egyházmegyénk tanácsbírája s a lelkészi gyámintézetnek pénztárnoka volt. Egyházközségében több mint 56 éven át végezte az Ur szolgálatát. Megvénhedett, elerőtlenedett vas szervezete. Jót tett vele, erőtlén szolgájával, az Ur, hogy magához szólította! Munkálkodása, emlékezete legyen feljegyezve jegyzőkönyvünkben.

A kiskolcsi egyház adminisztrációjának vezetésével Sárközi Lajost, mint felügyelő lelkészt, bízam meg. A lelkészi szolgálatokat pedig Kovács Elek s.-lelkész végezi. A lelkészválasztás szept. hó 3-án meghívás útján Szabó József és Sinka Lajos tanácsbíró urak vezetése alatt megtörtént. És miután a választást a törvénnyel megegyezőnek találtam s ellene panasz nem adatott be hozzám, a megválasztott lelkész, *Takács Imre* (Pankota), meghívására az engedélyt kiadtam, ki is állását folyó év dec. 31-én foglalandja el.

Segédlelkészül Ombodon Barabási Ferencz helyett jul. 14-től Pálúr József nyert alkalmazást. Majd szept. 27-től kezdődőleg püspök ur kirendelő végzése folytán Donáth László nyárádmagyarósi menekült lelkészt felhatalmaztam, hogy, mint helyettes lelkész, a lelkészi teendőket végezze, az eddigi segédlelkész alkalmaztatásának megszüntetése mellett, Ombodon.

Rendes tanítóul — Demjénné Bod Irén lemondása folytán — megválasztatott Adorjánban Szepessy Erzsébet okl. tanítónő (debreczeni ref. tanítónőképző), ki is tölem szept. 25-én előzetes megerősítést nyert.

Helyettes tanítókul hatáskörömből folyólag megerősítettem 1. Erdőszádán Szerző Rozália okl. tanítónőt; 2. Szamoskrassón Ács Mária okl. tanítónőt; 3. Kispeslén Nagy Vilma okl. tanítónőt; 4. Felsőbányán Nagy Károlyné tanítónőképző intézeti I. évi tanfolyamot végzett növendéket; 5. Szinérváralján Kereskényi Boriska okl. tanítónőt.

Ez iskolai év kezdetén is 17 tanítónk teljesít — mult évi kimutatásom szerint — katonai szolgálatot. Mindemellett is felhívásom és sürgetésem folytán szeptember hó folyamán iskoláinkban részint osztályösszevonás (Avasujváros, Kispalád, Ombod, Szamoskrassó), részint lelkészeink helyettesül történt önfelajánlkozása folytán (Egri, Garbolcz, Magosliget, Mikola), megkezdett a tanítás. Kivétel Erdőszáda (himlőjárvány miatt); továbbá Sárközujlak és Rozsály, hol ezideig sürgetésem ellenére is a helyettesítés kérdése megoldást nem nyert.

II. Egyházmegyei közgyűlésünk 1916—8. sz. határozatára tisztelettel jelentem, hogy a méhteleki lelkészi hivatal a méhteleki egyház szavazatára vonatkozólag igazolással élt nálam, ellenben az uszakai egyház az igazolást elmulasztotta.

III. Ugyancsak közgyűlésünk 1916—14. sz. határozata folytán jelentem, hogy lelkészeinknek 23 egyház szavazott meg drágasági pótlékot, u. m. Adorján, Apa, Aranyosmeggyes, Avasujváros, Batiz, Egri, Felsőbánya, Garbolcz, Hirip, Kakszentmárton, Kishódos (visszatérítés nélkül), Kiskolcs, Kispeleske, Méhtelek, Misztótfalu, Mikola (10⁰/₀-ot visszatérítés nélkül), Nagybánya, Nagyhódos, Szamoskrassó, Szamoskóród, Szatmárhegy, Színerváralja, Vámfalu. De mert hadisegélyben 32 lelkészünk részesült: tulajdonképpen csak öt lelkészünk [u. m. a közszegremetei, ombodi (ki tábori lelkészi szolgálatot teljesít), szatmárudvari, tisztabereki, patóházai] nem kapott gyámolítást.

IV. A nyilvános ellenőrzés szempontjából jelentem, hogy a Vöröskereszt részére a Péter-Pálnapi országos gyűjtés alkalmából 858·81 K adomány gyűlt be. És pedig Józsefháza 50 K; Kishódos 5 K; Nagyhódos 27 K; Lázári 8·10 K; Szárazberek 45·44 K; Ombod 73·80 K; Aranyosmeggyes 39·93 K; Batiz 7·50 K; Egri 17 K; Színerváralja 5·46 K; Szatmárudvari 2·05 K; Uszka 27 K; Kispalád 7 K, katonák valóságos olvasmányára 22 K, katonák siremlékére 32 K; Kakszentmárton 5·08 K; Szamoskrassó 5 K; Tisztaberek 18·58 K; Kispeleske 10 K; Misztótfalu 5·04 K; Nagypalád 12·50 K; Avasujváros 352·53 K; Közszegremete 80·80 K. Az adományokat a püspöki hivatalhoz (augusztus 18. és szept. 19.) elküldöttem.

V. Az I. t.-cz. 15. §-a folytán tisztelettel bejelentem, hogy az adorjáni egyház 400 K ideiglenes kölcsön felvételére az egyházmegyei elnökségtől jóváhagyást nyert.

Jelentésem zártán vagyok Avasujváros, 1916. okt. 11. kiváló tisztelettel, *Széll György*, esperes.

Közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi, a jóváha-

gyást vagy megerősítést igénylő esperesi intézkedéseket jóváhagyja, megerősíti ;

néhai **Balogh István** kiskolcsi lelkész, volt egyházmegyei tanácsbírónak, az Ur tisztességben élt, békességben munkálkodott, jó vénségben, csöndesen elpihent szolgájának hű szívek által őrzött emlékezetét kegyelettel örökíti meg jegyzőkönyvében ;

Takács Imre kiskolcsi lelkészt jó reménységgel várja, szeretettel üdvözli tagjai sorában ;

az uszkai egyházat 4 K bírságnak 15 nap alatt az egyházmegye pénztárába beküldésére kötelezi ;

a lelkésze anyagi támogatására siető 23 egyház presbyteriumának elismerését, a nemes célra adakozó egyházaknak és egyháztagoknak áldozatkészségükért köszönetét nyilvánítja.

65. Olvastatott az egyházkerületi közgyűlés 1915—506. sz. határozata, mely a nagygeresdi egyesség megszüntetése folytán előállott új helyzetre az egyházmegyék figyelmét nyomatékosan fölhívja.

Tudomásul szolgál.

66. Olvastatott az egyházkerületi közgyűlés 1916—46. sz. határozata, mely tudatja, hogy egyházmegyénknek 1916—15. sz. határozatában az adócsökkenési segélyakció tárgyában tett indítványát a zsinati előmunkálatoknál tárgyalás végett az egyetemes konvent elé terjeszti.

Tudomásul szolgál.

67. Az egyházkerületi közgyűlés 1916—60. sz. határozatát, mely a tűzkármentesítési pénztárból az egyházmegyei gyámpénztárakat illető részesedést ezentul beszünteti,

egyházmegyei közgyűlésünk sajnálattal tudomásul veszi.

68. Olvastatott az egyházkerületi közgyűlés 1916—190. sz. határozata, mely a legáció intézményének az ifjuság úgy anyagi támogatása, mint egyházas szellemű irányítása tekintetében nagy fontosságára figyelemmel az egyházmegyék útján fölhívást intéz az egyházközségekhez, hogy az egyes helyeken megszüntetett legációt visszaállítani s különösen a háboru befejezése után minden ünnepen legátust kérni, sőt új legációkat létesíteni szíveskedjenek.

Egyházmegyei közgyűlésünk az esperesi hivatalhoz beérkezett jelentésekből kedvetlenséggel látja, hogy az idézett egyházkerületi határozat gyöngye visszhangot keltett egyházaink presbyteriumaiban, amennyiben 42 anyaegházunk kö-

zül állandóan csak 7 tartja fenn a legáció intézményét, esetről-esetre kér legátust 1, 2 pedig kilátásba helyezi, hogy a háboru után új legációt létesít. 32 egyház, melyek közül 11 jelentést sem tett, nem kér legátust.

Egyházaink e magatartását némileg megmagyarázza ugyan azoknak kicsiny és szegény volta, közgyűlésünk mégis ismételten ajánlja e nagyfontosságú ügyet egyházaink figyelmébe s jelentését ilyen értelemben terjeszti föl a főt. egyházkerületi közgyűlésre.

69. Az egyházkerületi közgyűlés 1915—564. sz. határozatában minden egyházat egyházfentartási alap létesítésére kötelezett s határozata VI. pontjában utasította az egyházmegyéket, hogy 1917. jan. 1-ig minden egyháznál tisztázzák, miszerint az egyes egyházak régebbi alapjai és alapítványai közül erre a célra melyek használhatók föl.

Egyházmegyei közgyűlésünk annak előrebocsátása után, hogy már 1912—54. sz. határozatával elrendelte egyházainkban az egyházfentartási alapok létesítését, az esperesi hivatalhoz adott jelentésekből megállapítja, miszerint egyházmegyénk 21 egyházában [u. m. Adorján (819·28 K), Aranyosmeggyes (304·79 K), Avasujváros (177 K), Batiz (265·10 K), Egri (2770·50 K), Hirip (2481·32 K), Józsefháza (205·41 K), Kishódos (12·18 K), Kiskolcs (35 K), Kispalád (1955·62 K), Kispeleske (1311·86 K), Magosliget (112·36 K), Mikola (2718 K), Nagyhódos (239·56 K), Nagykolcs (853·31 K), Ombod (115·12 K), Pettyén (6950·44 K), Szamoskrassó (1072·61 K), Szatmárhegy (2000 K), Szárazberek (11239·90 K), Szinerváralja (3027·96 K)] van egyházfentartási alap 38.667·32 K összegben. Lázári 130 hold földbirtokot mutat ki alapul, két egyházban (Felsőbánya és Nagybánya) az egyházak egész vagyona van jelentve alap gyanánt, tehát tulajdonképeni alap nincs; 11 egyházban nincs alap, 7 egyház pedig nem tett jelentést.

Leányházaink közül Dobrácsapátiban (39·67 K) és Szatmárgörbeneden (132·66 K) van alap, a többiről nincs jelentés.

Innét folyólag egyházmegyei közgyűlésünk fölhívja a már egyházfentartási alappal bíró egyházakat, hogy alapjaikat az 1915—564. sz. egyházkerületi határozatban foglalt utasítások szerint kezeljék és fejlesszék, az alapot még nem létesített egyházak szoros köteletségévé teszi 1917. jan. 1-re

a szervezést s végül a jelentést nem adott egyházakat nyomtatékosan utasítja, hogy jelentéseiket az esperesi hivatalhoz 14 nap alatt sürgősen terjesszék be.

70. A vámfalui presbyterium 1915. dec. 19. napján 5. sz. a. hozott s az egyházmegye által 1916—18. sz. a. jóváhagyott határozatát 1916. máj. 21-én 5. sz. határozata szerint megváltoztatni kívánja oly módon, hogy egyházfentartó alapot már 1916. jan. 1-től kezdődően létesít s azt fejleszti is az 1915—564. sz. egyházkerületi határozat rendelkezéseinek megfelelően; az 1916—18. sz. egyházmegyei határozat szerint lekötött 2000 K-ra nézve azonban szabad rendelkezési jogát fentartja s amint ez az összeg az egyház pénztárába befolyik, azt nyomban templomépítésből fennálló tartozása törlesztésére fordítja.

Közgyűlésünk a vámfalui presbyteriumnak itt előterjesztett és tulajdonképen az egyházfentartó alap létesítését és fejlesztését szabályozó egyházkerületi határozathoz alkalmazott módosító határozatát jóváhagyja.

71. Horváth Gábor józsefházi kántor-tanító, miután Ürögi Erzsébet sárközi kántor-tanítónővel házasságra lépett, engedélyt kér arra, hogy hivatalos szolgálatának sérelme nélkül Sárközön lakhassék. A kérelmet az illetékes lelkész, úgysis, mint iskolaszéki elnök, teljesíthetőnek jelzi, amennyiben nevezett kántortanító hivatali kötelességeit a józsefházi egyházban mindaddig híven és pontosan teljesítette.

Közgyűlésünk tekintettel arra, hogy a tanítónak nemcsak tanítania kell, hanem egyházközségében — állandó lakása helyén — társadalmi teendői is vannak s a lelkészt, mint annak munkatársa, egyházépítő munkájában segítenie kell, a kérelmet elutasítja.

72. Szabó József lelkész az aranyosmeggyesi presbyterium 1916. aug. 8. napján hozott 1. sz. határozata kapcsán jelenti, hogy az aranyosmeggyesi egyház és a m. kir. kincstár közt létrejött s 1916—36. sz. egyházmegyei határozattal jóváhagyott bérszerződés időközben úgy módosított, hogy aránylag csekély költséggel járó beruházás ellenében az egyház 900 K helyett 1000 K évi bért kap a kincstártól. Kéri a már megerősített szerződés hatályon kívül helyezésével ez újabb szerződés 3 példányának megerősítését.

Közgyűlésünk az 1916—36. sz. egyházmegyei határozatban körülírt szerződést az egyház javára az előterjesztés szerint módosított alakjában — esperes ur előzetes jóváhagyását tudomásul véve — megerősíti.

73. Az egyházkerületi közgyűlés 1916—84. sz. határozatában foglalt felhívásra vonatkozólag Sátor Dávid egyházmegyei tanügyi biz. elnök jelenti, hogy az 1915—6. tanévben egyházmegyénk területén a háborús viszonyok

1) az iskolák elhelyezésére nem kívántak új helyiségekről gondoskodást sehol sem;

2) a tanulmányi rendre azonban hátrányosan hatottak, amennyiben sok helyen különösen a felsőbb osztályú növendékek a családfenntartás segítésében igénybe voltak véve s így iskolába járásuk nagyon hézagos volt, következőleg a tananyag csak összevontan volt az iskolák 4/7 részében elvégezhető, a 10 hónapi tanidőt csak 20-ban tudták, de 29-ben (állami és felekezeti együttesen) nem tudták betartani;

3) a rendes tanítók közül 17-nek hadiszolgálatát igényelték; ezek helyett a rendes tanerők 2 helyen (Avasujváros és Kispalád), helyettes tanerők is 2 helyen (Nagypalád és Szamoskrassó) osztályösszevonással tanítottak, a többi helyen erre nem volt szükség. A helyettesítés jelleg szerint így oszlott meg: okleveles tanító vagy tanítónő volt 7 helyen (Kispeleske, Erdőszáda, Nagypalád, Ombod, Sárközujlak, Szamoskrassó, Szinerváralja); lelkész tanított 4 helyen (Egri, Garbolcz, Magosliget, Mikola); segédlelkész 1 helyen (Rozsály); nem okleveles tanerő volt alkalmazva 1 helyen (Felsőbánya).

A háborús viszonyok legjobban éreztették hatásukat az ismétlő iskoláztatás terén. Ezen iskolák rendes létszámából 50% nem is állítatott fel, amennyiben az idetartozó növendékek a rendes házi munkákra inkább felhasználhatók voltak még az ismétlő iskoláztatásra megállapított szűk időközben is.

Egyházmegyei közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi s a főt. egyházkerületi közgyűlésre fölterjeszti.

74. A dobrácsapátii presbyterium 1916. szept. 24. napján I. sz. a. hozott határozatában Csüri Ferenc kántortanító részére 1916. szept. 1-től kezdve évi 240 K külön kántori tiszteletdíjat állapít meg.

Közgyűlésünk a dobrácsapátii presbyterium fenti, szabályszerű határozatát a maga részéről jóváhagyja s megerősítés végett az egyházkerületre fölterjeszti.

75. Az apahegyi leányegyház presbyteriuma 1916. jun. 12. napján 2. sz. a. szabályszerűen elhatározta, hogy felügyelő lelkésze évi fizetését 1916. jan. 1-től kezdve 80 K-ról 200 K-ra emeli s a 120 K többletet rendkívüli egyházi adóval fedezi.

Közgyűlésünk az apahegyi leányegyház idézett hatá-

rozatát jóváhagyván, megerősítés végett az egyházkerületre fölterjeszti (v. ö. 1916—33. sz. egyházmegyei határozattal).

76. Oláh Sándor szamoskrassói lelkész a presbyterium megbízásából bemutatja a „Darvay Ferencz I. alapítványa“ és a „Helmeczy József alapítványa“ alapító levelét, amazt 3, emezt 4 példányban. A 200 K Darvay-alapítvány kamatából évenként 8 K, a 300 K Helmeczy-alapítvány évi kamatának meg háromnegyedrésze tanuló gyermekek jutalmazására, illetve segélyezésére fordítandó.

Közgyűlésünk mind a két alapítvány alapító levelét jóváhagyja s a záradékolandó példányokat az alapító levelekben megnevezett helyekre utalja.

77. Nagy Lajos egyházmegyei pénztárnok beterjeszti gr. Degenfeld Sándor volt egyházmegyei gondnokunk 2000 K egyházmegyei alapítványáról írt alapító levél tervezetét (lásd a mellékletek közt).

Közgyűlésünk az alapító levelet a maga részéről jóváhagyja s elnöksége által aláírva 3 példányban az egyházkerületre fölterjeszti.

78. A kispaládi presbyterium elnöksége bemutatja az Öry Zsigmondné Barta Ágnes 100 K alapítványáról meg a Tóth Gáspár és társai 532 K 76 f alapítványáról írt alapító leveleket.

Közgyűlésünk ez alapító leveleket az egyházkerületi szabályrendeletnek megfelelő szabatosabb szövegezés végett nevezett elnökséghez visszateszi.

79. Az adorjáni presbyterium 1916. évi szeptember hó 24-én tartott gyűlésének 2. sz. határozatával, hivatkozással egyházmegyei közgyűlésünk 1916—35. sz. végzésére, bemutatja különböző vevőkkel kötött 8 drb. adásvételi szerződését, amelyek szerint az egyház az adorjáni 1. sz. számú betétből 56₂. 57₁. 71₂. 72₁.—71₄. 72₃.—71₅. 72₄.—71₆. 72₅.—71₇. 72₆.—71₈. 72₇.—71₉. 72₈.—72₉. hrsz. ingatlanait, illetve ezek részeit, □ ölenként 1 K-ért a szerződésekben megnevezett vevőknek eladta.

Egyházmegyei közgyűlésünk, annak kimondása mellett, amint ezt már 1913—30. sz. határozatában utasításul adta, hogy az eladott ingatlan helyett lelkészt és tanítót az egyház kárpótolni köteles s az ide vonatkozó egyességet mutassa be, hogy továbbá a vételár törzsvagyon gyanánt külön kezelendő, a bemutatott szerződéseket a maga részéről jóváhagyja s megerősítés végett az egyházkerületi közgyűlésre fölterjeszti.

80. Az adorjáni presbyterium f. évi szept. hó 24-én tartott gyű-

lésének 3. sz. határozatával jóváhagyást kér arra, hogy az egyház bérczi erdejében a vihar és csúszamlás által kidöntött fákat nyilvános árverés útján eladhassa.

Egyházmegyei közgyűlésünk a kérelmet, mely jóváhagyást nem igényel, visszautalja a presbyterium autonom hatáskörébe.

81. A színérváraljai presbyterium 1916. szept. 21-én tartott gyűlésének szabályszerűen hozott 2. sz. határozatában kimondotta, hogy a színérváraljai 1208. sz. betétben 966. 967. 968. 969. és 970. hr. számok alatt fölvev s az egyház tulajdonát képező házastelket 4500 koronáért Szilvássy Dániel színérváraljai lakosnak eladja s kéri e határozatnak s az ez alapon kötött adásvételi szerződésnek jóváhagyását.

Szabó József és Boross Zoltán egyházmegyei tanácsbírák az eladást előnyösnek mondják.

Egyházmegyei közgyűlésünk az idézett presbyteri határozatot s az ennek alapján bemutatott adásvételi szerződést a maga részéről jóváhagyja s megerősítés végett az egyházkerületi közgyűlésre fölterjeszti.

82. A kishódosi presbyterium 1916. jul. 16. napján 46. sz. a. hozott szabályszerű határozata kapcsán megújított kántortanítói díjlevelet négy példányban jóváhagyás végett bemutatja.

Közgyűlésünk a vármegyei közíg. bizottság határozata szerint újraértékelt, egyébként változatlan díjlevelet a maga részéről jóváhagyván, megerősítés végett az egyházkerületre fölterjeszti.

83. A szamoskrassói presbyterium 1916. aug. 13. napján 18. sz. a. hozott szabályszerű határozatában kimondotta, hogy az egyház költségvetésében mutatkozó hiány fedezésére az 1916. évi egyházi rendes adó adó 100 %-át (1134 K 87 fillért) az 1916. évre rendkívüli adóként kivetí.

Közgyűlésünk az idézett határozatot jóváhagyván, a szamoskrassói presbyteriumot az 1916. évben 100% rendkívüli egyházi adó kivetésére följogosítja.

84. A magosligeti presbyterium 1916. szept. 3. napján 8. sz. a. szabályszerűen elhatározta, hogy költségvetési hiánya fedezésére az 1916. évre kivetett rendes egyházi adó 57%-át rendkívüli adóként veti ki.

Közgyűlésünk az idézett határozatot jóváhagyván, a magosligeti presbyteriumot az 1916. évben 57% rendkívüli egyházi adó kivetésére följogosítja.

85. Az egyházkerületi közgyűlés 1916—34. sz. végzésével az egyházmegyénk területén levő polgári községek egyházhatósági beosztása, minősítése s az egyházi I. t.-cz. 12. §-ában előírt egyességek bemutatása tárgyában hiányok pótlására hívja föl egyházmegyénket.

A fenti kerületi határozat 11. pontjához közgyűlésünk jelenti, hogy az egyességlevelek beterjesztésére Kiskolcs, Ombod és Szatmárudvari egyházakat 1915—44. sz. végzésével már utasította s most erre ismételten sürgősen fölhívja; továbbá hogy Kisgércze és Adorjánhegy hovatarozandósága — mint egyházmegyénk 1914—92. sz. határozatából kitűnik — eljárás alatt van.

Végül az idézett kerületi határozat 14. pontjával kapcsolatban jelenti közgyűlésünk, hogy Krasznasándorfalu és Szatmárzsadány egyházmegyénkhez nem tartoznak s ide be nem oszthatók.

86. Az egyházkerületi közgyűlés 1916—98. sz. határozatában biztos adatokat kér arra nézve, hogy az egyes egyházmegyék területén hol és hány ref. leány jár más felekezetű nyilvános vagy magán polgári leányiskolába s hogy mely egyházközségek volnának alkalmasak ref. polgári leányiskolák és internátusok szervezésére.

Egyházmegyei közgyűlésünk jelenti, hogy egyházmegyénk területén a következő helyekről járnak ref. leányok nem ref. jellegű polgári leányiskolába:

Avasujvárosból a máramorosszigeti állami felsőleányiskolába 1, a szatmárnémetii zárdába 2; Garbolczról a nagyváradai áll. polg. leányiskolába 1; Kakszentmártonból a nagykárolyi áll. polg. leányiskolába 3; Misztótfaluból a nagybányai áll. polg. leányiskolába 1, a gölniczbányai ág. ev. polg. leányiskolába 1; Nagybányáról a nagybányai áll. polg. leányiskolába 31; Nagypaládról a máramarosszigeti áll. polg. leányiskolába 2; Pettyénből a szarvasi áll. polg. leányiskolába 1; Szatmárhegyről a mezőturi áll. polg. leányiskolába 2, a kolozsvári áll. polg. leányiskolába 1, összesen 46.

Polgári ref. leányiskola szervezésére, bár egyházmegyénk területén kívül, alkalmas hely: Szatmár-Németi.

87. Sinka Lajos tanácsbíró, mint a régi tanítói gyámegylet elnöke, esperes urhoz tett jelentésében azt kéri, hogy a régi gyámegyletet tehelő segélyezések jövőre az egyházmegyei pénztár terhére utaltassanak ki, miután a tanítói gyámegylet vagyonát magában foglaló

alapítvány, melyet az egyházmegyei közgyűlés 1910—85. sz. határozatával kezelése és felügyelete alá vett, ilyen czéllal tétetett.

Egyházmegyei közgyűlésünk a szóban levő alapítvány alapítólevelének rendelkezéséhez óhajtván alkalmazkodni, utasítja egyházmegyei pénztárnokot, hogy a régi tanítói gyámegyletet terhelő segélyezéseket a jövő 1917. évtől kezdve, míg szüksége fennáll, az alapítvány kamataiból fizesse ki.

88. Olvastatott Sátor Dávid egyházmegyei tanügyi bizottsági elnök jelentése az 1916—89. sz. egyházkerületi végzés 4. pontjában foglalt tanítói díjlevél-minta tárgyában.

Közgyűlésünk a jelentés alapján használhatónak tartja a közlött díjlevél-mintát azzal a pótlással, hogy az államsegély összegének csak minimuma teendő ki.

89. Olvastatott a számvevőszék következő jelentése:

„*Nagytiszteletű és Méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés!* Az elkésetten beérkezett s pótlás végett visszatett 1915. évi egyházi számadásokról van szerencsénk következő jelentésünket beterjeszteni.

1. *Mikola, Szatmáruddvari és Vámfalu* egyházi számadását, ugyszintén *Tisztaberek* közpénztári számadását, mint teljesen rendben levőket megerősíteni javasoljuk. Amennyiben *Tisztaberek* a meghagyás ellenére is magtári számadását be nem terjesztette, annak megvizsgálása s erről való jelentés beküldésére Kócsi Péter számv. biz. tagnak kiküldését javasoljuk. Fölmerülő kiadásait a mulasztó fél térítendő meg.

2. *Rozsályt*, miután előszóval bejelentette, hogy egyháza gondnokát az év elején hadimunkára behívták s csak most jött haza pár heti szabadságra, fölhevándónak véljük 1915. évi számadásai mielőbbi megvizsgálata s beküldésére.“

Közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi, javaslatait határozati erőre emeli.

90. A segélyosztást véleményező bizottság jegyzőkönyve szerint a Református Segélyegylethez segélyért folyamodnak: Batiz, Kakszentmárton, Kapnikbánya, Szatmárpálfalva, Avasfelsőfalu, Alsófernezely és Tisztaberek. Bizottság mind a hét kérvényezőt ajánlja.

Közgyűlésünk a bizottsággal egyetértően mind a hét egyház kérelmét pártoló ajánlattel terjeszti föl a Segélyegylet mélt. választmányához.

91. Olvastatott a segélyosztást véleményező bizottság következő jegyzőkönyve:

Egyházmegyei államsegélyért kérvényeznek: Kakszentmárton is-

kolajavításra, Szatmárpálfalva iskolai terheinek apasztására, Batiz a lelkészlak teljesen elpusztult fedélzetének megújítására, Uszka az iskola és papilak építéséből származott adósságának törlesztésére, Kisperleske a lelkéski lak rozzant fedelének megújítására. Bizottság a következő egyházakat ajánlja segélyre: 1) Kakszentmártont, miután nagyobb mérvű iskolajavítást végez, 1000 K; 2) Batizt 400 K; 3) Kisperleskét 400 K; 4) Szatmárpálfalvát 200 K segélyre.

Ezzel kapcsolatban olvastatott Soltész Elemér főjegyző következő indítványa: „Addig is, míg 1906—75. sz. határozatát revideálná, kimondja az egyházmegyei közgyűlés, hogy a rendelkezésére álló 2000 K államsegélyt az 1916. évben az egyházmegye deficittel küzdő pénztárának erősítésére fordítja, annnyival inkább, mert a most folyamodó egyházak mindegyike már 2—2 ízben részesült e segélyben. Az idézett határozat revideálására az egyházmegyei elnökség elnöklete alatt a tanácsbírói és jegyzői kar kiküldetik, javaslata következő gyűlésünkre bevéaratván.”

Közgyűlésünk a fenti indítványnak az 1916—75. sz. egyházmegyei határozat revideálására vonatkozó részét változtatlanul elfogadván, kimondja, hogy a f. évben Kakszentmártont 400 K, Batizt 400 K és Szatmárpálfalvát 200 K segélyben részesíti; a fenmaradó 1000 K-t pedig az egyházmegye pénztárba beutalja.

92. A segélyosztást véleményező bizottság jegyzőkönyve szerint egyházkerületi népisk. tökesegélyért folyamodnak: Egri 4000 K-t kér két iskolájának átépítésére, Szamoskrassó szintén 4000 K-t új iskola-terem építésére.

Közgyűlésünk a bizottsággal egyetértően folyamodó egyházak kérelmét meleg pártoló ajánlattal terjeszti föl az egyházkerületi közgyűlésre.

93. Czelder Béla tisztabereki lelkész az egyházmegye 1916—50. IV. sz. határozatára vonatkozóan jelenti, hogy a tisztabereki egyház a templomalapjától kölcsön vett 880 K-ból 580 K-t egyházi adóból már visszafizetett. Továbbá jelenti, hogy a tisztabereki egyházban adók és egyéb tartozások azért nem folynak be pontosan, mert az 1914—56. sz. egyházmegyei bírósági határozat mindeddig nincs végrehajtva.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi. Utasítja nevezett egyház presbyteriumát, hogy a templomalapot még illető 300 K tartozást 1917. év végéig mulhatatlanul térítse vissza. Egyházmegyei ügyészt pedig fölhivja, hogy az

1914—56. sz. végzés végrehajtására a szükséges lépéseket haladéktalanul tegye meg s eljárásáról 1916. dec. 1-ig az esperesi hivatalhoz jelentést küldjön.

94. Elnökség tekintettel arra, hogy gyűlésünknek Nagybánya felől jövő tagjai vonatkozás miatt még nem érkeztek meg,

a közgyűlést a bírósági ülés egész tartamára felfüggeszti.

95. A bírósági ülés befejezése s a közgyűlés újból való megnyitása után esperes ur, miután a napirend kimerült, a szatmári ref. egyház elnökségének a tanácsterem átengedéseért

szíves köszönetet mond s a közgyűlést berekeszti.

Bíróági határozatok.

96. A nagybányai egyházmegye bírósága, mint fegyelmi bíróság, Széll György tárgyalást vezető, Csaba Adorján társelnök elnöklete alatt, Sátor Dávid, Szabó József, Nagy Elek, Magoss Ferencz, Joó Kálmán, Sinka Lajos, Boross Zoltán bírák, Bogdán Lajos jegyző részvétele mellett, Sziky Ádám, Kurpé György panaszosok, Horváth Gáborné panaszlott és dr. Harcsár Géza ügyész jelenlétében Sziky Ádám és társa sárközi lakosok panaszára Horváth Gáborné sz. Ürögi Erzsébet sárközi kántortanítónő ellen indított ügyben alantírott helyen és napon a nyilvánosság kizárásával tartott tárgyalás után zárt ülésben következően

ítélt:

A fegyelmi bíróság Horváth Gáborné Ürögi Erzsébet sárközi kántortanítónőt az egyházi V. t.-c. 34. §. A) 1. 3. pontjaiba ütköző fegyelmi vétségben vétkesnek mondja ki s ezért őt az idézett törvény 35. §-ának c) pontja alapján 200 K pénzbüntetésre ítéli s kötelezi ez összegnek 15 nap alatt a nagybányai ref. egyházmegye pénztárába különbeni végrehajtás terhe mellett leendő megfizetésére, ugyancsak arra, hogy Sziky Ádám és Kurpé György sárközi lakosok panaszosoknak 50 K költséget 15 nap alatt különbeni végrehajtás terhe mellett fizessen meg.

Egyben a bíróság Sziky Ádám lelkes ellen a fegyelmi eljárást s a vizsgálatot elrendeli.

Megokolás.

Kovács Antal tanu ugyan elismeri, hogy panaszlott őt az éneklés vezetésével megbízta, de ő azt csak feltételesen vállalta el, P. Angi Lajos tanu pedig szintén eskü alatt vallja, hogy Kovács Antal a lelkes előtt tagadta megbízatását, midőn fölhevta az éneklés vezetésére; így ez a megbízatás kétségesse vált; de az bizonyos, hogy a távozásra engedélyt nem kapott, nem lévén egy az engedély a távozás bejelentésével.

Lőrinczi Gusztávné, Kurpé Györgyné, Szilágyi Lajosné, özv. Székely Lajosné, Angi Ferencz tanuk vallomásával bizonyítva van, hogy panaszlott az istentisztelet tartama alatt az imádkozás megkezdése előtt hosszabban játszik a harmoniumon, hogy ezzel a lelkészt boszantsa, a templomban félrefordul, nevetgél s ezzel közbotrányt okoz.

Kurpé Mihályné, özv. Angi Györgyné, Lőrinczi Gáspárné, Butka Mihályné, P. Angi Lajosné tanuk azt igazolták, hogy panaszlott az istentisztelet tartama alatt az istentisztelet tartására rendelt helyiség közvetlen közelében pokróczot porolt, az ezzel okozott zajjal annyira zavarta az istentisztelet tartását, hogy lelkész kénytelen volt az imádkozást félbeszakítani. Félbeszakítva az imádkozást, figyelmeztette a lelkész panaszlottat s felhívta a porolás félbenhagyására, ennek a fölhívásnak azonban nem volt eredménye, mert panaszlott bár távolabb, de a pokróczporolást tovább folytatta s mivel a porolással okozott zaj ismét zavaró volt, lelkész kénytelen volt az istentiszteletet abbahagyni.

A katonai célra eszközölt gyűjtés eredményét gondatlanul kezelte s kötelességét mulasztotta el azzal, hogy a gyűjtőívet meg nem őrizte s a gyűjtött összeget rendeltetési helyére nem juttatta.

Panaszlott igazolt cselekményei megállapítják az egyházi V. t.-c. 34. §. A) 1. 3. pontjaiba ütköző fegyelmi vétségeket, panaszlott vétkessége megállapítandó, megfelelő büntetéssel sújtandó s vétkessége folyományaként a költségekben elmarasztalandó volt.

Panaszos lelkész ellen a fegyelmi eljárást és vizsgálatot el kellett rendelni, mert panaszlott védekezésében olyan vádakát emelt, melyek ha beigazolást nyernek, súlyos fegyelmi büntetés kiszabását teszik indokolttá.

Az ítélet kihirdetésénél jelen volt panaszlott és egyházmegyei ügyész az ítéletben megnyugodtak, panaszosok a büntetés súlyosbítása iránt felebbezést jelentettek be.

Kelt Szatmár-Németiben, 1916. október hó 17. napján.

Széll Görgy, egyházi elnök. *Csaba Adorján*, világi elnök. *Bogdán Lajos*, jegyzőkönyvvezető.

97. A nagybányai egyházmegye bírósága, mint közigazgatási bíróság, Széll György tárgyalást vezető, Csaba Adorján társelnök elnökelete alatt, Sátor Dávid, Szabó József, Nagy Elek, Joó Kálmán, Sinka Lajos, Boross Zoltán bírák, Bogdán Lajos jegyző részvétele mellett, Kató Béla panaszos, Balog Pál gondnok és dr. Harcsár Géza ügyész jelenlétében Kató Béla lelkész panaszára az amaczi ref. egyházközség ellen

indított ügyben alantírott helyen és napon nyilvános tárgyalás után zárt ülésben következően

ítélt:

Bíróság kötelezi lelkészt, hogy fa és széna járandóságait a folyó évben nem természetben, hanem a díjlevélben kitüntetett pénzértékben vegye ki; kötelezi az amaczi presbyteriumot, hogy jövőre a lelkésszel méltányos egyességet kössön s azt felsőbb hatóság elé jóváhagyás végett terjessze fel.

Megokolás.

Jóllehet díjlevél szerint joga van lelkésznek a fa és széna természetben való követelésére, de amennyiben, főként a lelkész mulasztása folytán, 30 éven át felsőbb egyházi hatóság jóváhagyása nélkül lelkész e természetbeni járandóság készpénzbeli értékével megelégedett, lehetetlen a díjlevélhez mereven ragaszkodni s kötelezni kellett lelkészt járandóságának a folyó évben az eddigi gyakorlat szerint való elfogadására.

Más oldalról a mindenben megváltozott helyzetre tekintettel, méltányossági szempontból is, kötelezni kellett a presbyteriumot arra, hogy a fa és széna megváltása tárgyában kössön egyességet a lelkésszel s azt jóváhagyás végett terjessze fel.

A kihirdetett ítéletben felek megnyugodtak.

Az ítéletről az amaczi presbyterium hiteles kiadmányban értesítettik.

Kelt Szatmár-Németiben, 1916. október hó 17. napján.

Széll György, egyházi elnök. *Csaba Adorján*, világi elnök. *Bogdán Lajos*, jegyzőkönyvvezető.

98. Időszaki tanácsba az 1917—1919. évekre megválasztatnak az elnökség vezetése mellett

rendes tagokul Sátor Dávid, Szabó József, Tóth Mór;
póttagokul Nagy Elek, Magoss Ferencz, Bay Lajos tanácsbírák.

Függelék.

A 63. 64. 70. 72. 75—78. 82—84. 93. számokat jegyzette Soltész Elemér.

Az 55—62. 65—69. 71. 74. 79—81. 85—88. 90—92. 94—98. számokat Bogdán Lajos;

A 73. számot Sátor Dávid előadó;

A 89. számot Joó Kálmán előadó.

A közgyűlés határozatait maga a gyűlés nyomban hitelesítette, így az 57. sz. a. kiküldött bizottság összehívásának szükségessége fenn nem forgott.

Betűsoros tárgymutató.

- Adományokért (jelentékenyebb) köszönet. 64.
- Adorjáni egyház ingatlanainak eladása fölterjesztetik. 79. — faeladás tárgyában a presbyterium határoz. 80.
- Államsegélyből Kakszentmárton 400 K-t, Batiz 400 K-t, Szatmárpálfalva 200 K-t kap; 1000 K az egyházmegye pénztárába utaltatik. 91.
- Amaczi lelkész fa és széna járandóságát 1916. évben pénzben vegye ki; jövőre presbyterium lelkésszel egyességet kössön s azt terjessze be. 97.
- Apahegyi leányegyház felügyelő lelkésze fizetését 80 K-ról 200 K-ra emeli; fölterjesztetik. 75.
- Aranyosmeggyesi egyház módosított bérszerződése jóváhagyatik. 72.
- Balogh István lelkész emlékének megörökítése. 64.
- Batiz 400 K egyházmegyei segélyben részesül. 91.
- Csaba Adorján egyházmegyei gondnok üdvözlése kitüntetése alkalmából. 62.
- Degenfeld József gróf egyházkerületi főgondnok üdvözlése 20 éves hivatalos működésének határpontján. 59.
- Degenfeld Sándor gróf 2000 K egyházmegyei alapítványának alapító levele fölterjesztetik. 77.
- Dobrácsapáti leányegyház kántorának külön tiszteletdíjat ad; fölterjesztetik. 74.
- Donáth László ombodi helyettes lelkész. 64.
- Drágasági pótlékot (lelkészek számára) folyósító 23 egyház presbyteriumának elismerés. 64.
- Egyházkerület 1915—506. sz. határozata tudomásul. 65. — 1916—46. sz. határozata tudomásul. 66. — 1916—60. sz. határozata tudomásul. 67. — 1916—190. sz. határozata egyházaink figyelmébe. 68. — 1915—564. sz. határozatára vonatkozóan jelentést nem adott egyházak 14 nap alatt jelentést tegyenek. 69. — 1916—84. sz. határozatára jelentés fölterjesztetik. 73. — 1916—34. sz. határozatára jelentés. 85. — 1916—98. sz. határozatára jelentés. 86. — 1916—89. sz. határozata 4. pontjára jelentés. 88.
- Esperesi jelentés az 1915. évről. 63. — az időközi változásokról. 64.

BETÜSOROS TÁRGYMUTATÓ

- Harcsár Géza egyházmegyei ügyész az 1914—56. sz. végzés végrehajtásáról 1916. dec. 1-ig jelentést adjon. 93.
- Horváth Gábor józsefházai tanító nem lakhatik Sárközön. 71.
- Horváth Gáborné sárközi tanítónő 200 K pénzbüntetésre ítéltetik. 96.
- Időszaki tanács. 98.
- Jegyzőkönyvhitelesítők. 57.
- Kakszentmárton 400 K egyházmegyei segélyben részesül. 91.
- Kishódosi tanítói díjlevél fölterjesztetik. 82.
- Kiskolcs leányegyházával egyességet kössön. 85.
- Kispaládi alapítólevelek szabatosabb szövegezés végett visszatadnak. 78.
- Kovács Gyula alsószabolcs-hajduvidéki egyházmegyei gondnok halála fölött részvét. 60.
- Községülés megnyitása. 55. — tagjainak számbavétele. 56. — Szatmár-Németibe összehívása jóváhagyóan tudomásul. 61. — felfüggesztése. 94. — újból való megnyitása és bezárása. 95.
- Magosligeti presbyterium 1916. évben 57% rendkívüli adót vethet. 84.
- Ombod leányegyházával egyességet kössön. 85.
- Segélykérvények Ref. Segélyegylethez fölterjesztetnek. 90. — népiszkolai tökesegélyre fölterjesztetnek. 92.
- Szamoskrassói egyház Darvay Ferencz I. alapítványa és Helmeczy József alapítványa alapítólevelét bemutatja. 76. — presbyterium 1916. évben 100% rendkívüli adót vethet. 83.
- Számvizsgáló bizottság jelentése és javaslata az elkészített és pótlás végett visszatett számadásokra nézve elfogadtatik. 89.
- Szatmári ref. egyház elnökségének köszönet. 95.
- Szatmárpálfalva 200 K egyházmegyei segélyben részesül. 91.
- Szatmárudvari leányegyházával egyességet kössön. 85.
- Szepessy Erzsébet adorjáni tanítónő. 64.
- Szinérváraljai házastelek-eladás fölterjesztetik. 81.
- Takács Imre kiskolcsi lelkész. 64.
- Tanítói gyámegyletet terhelő segélyezéseket 1917-től kezdve egyházmegyei pénztárnok az alapítvány kamataiból fizesse ki. 87.
- Tárgysorozat megállapítása. 58.
- Tisztatereki egyház tartozását a temlomalapnak 1917. végéig térítse vissza. 93.
- Uszkai egyház 15 nap alatt 4 K birságot fizessen az egyházmegye pénztárába.
- Vámfalui presbyterium újabb határozata egyházfenntartási alapjára nézve jóváhagyást nyer. 70.

Alapító levél

*gróf Degenfeld Sándornak a nagybányai ref. egyházmegye kezelése
alatt lévő alapítványáról.*

1. Gr. Degenfeld Sándor, akkor egyházmegyei gondnok, 1896. évi egyházmegyei gyűlés 75. sz. határozata szerint 1000 frt = 2000 K millennáris alapítványt tett a nagybányai ref. egyházmegye közpénztára javára oly módon, hogy annak kamatait az egyházmegye a maga közszükségletére fordithassa, tőkéjét pedig az ő nevére nevezett örök alapítványképen állandóan fentartsa.

2. A 2000 korona akkor, vagyis 1896. évben befizettetvén, külön nem kezeltetett. Beolvadt a közpénztárba. Most tehát rendeltetésének s a kegyes alapító akaratának megfelelően a 2000 K az egyházmegyei közpénztárnak 1915. év dec. 31-én 10882 73 f tőkevagyonából kiszakíttatván, mint *gr. Degenfeld Sándor alapítványa*, állandóan fentartatik s az egyházmegyei közpénztárnok által kezeltetik.

3. Az alapítványi tőkéért a nagybányai ref. egyházmegye felelős.

4. Ez alapító levél három eredeti példányából egy a tiszántúli református egyházkerület, egy a nagybányai református egyházmegye levéltárában helyeztetik el, egy pedig a nemeslelkű alapítványtevő gr. Degenfeld Sándor urnak küldetik meg.

5. Ez az alapító levél csak a tiszántúli református egyházkerület alapítványi szabályrendeletében előírt jóváhagyás után lép életbe.

Kelt Szatmár-Németi, 1916. október hó 17. napján.

A nagybányai ref. egyházmegye nevében:

Széll György,
esperes.

(P. h.)

Csaba Adorján,
egyházmegyei gondnok.

A) Az egyházmegye tisztikara.

Elnökség: *Széll György* esperes-lelkész, Avasujváros; *Csaba Adorján* egyházmegyei gondnok, Szatmárvármegye főispánja, Nagykároly.

Jegyzők: *Soltész Elemér* lelkész, egyházkerületi aljegyző, Nagybánya; *Bogdán Lajos* lelkész, Pettyén; *Thordai Imre* városi tanácsos, Nagybánya; *dr. Helmeczy József* ügyvéd, Szatmár-Németi.

Könyvtárnok: *Kolos Vincze* lelkész, Vámfalu.

Levéltárnok: *Soltész Elemér*.

Nyugdíjintézeti pénzkezelő: *Bogdán Lajos*.

Pénztárnok és közalapi pénzkezelő: *Nagy Lajos* lelkész, Felsőbánya.

Ügyész: *dr. Harcsár Géza* ügyvéd, Szatmár-Németi.

B) Az egyházmegye bírósága.

Elnökség: *Széll György*; *Csaba Adorján*.

Tanácsbírák: *Sátor Dávid* lelkész, Szinérváralja; *Szabó József* lelkész, Aranyosmeggyes; *Nagy Elek* lelkész, Kispalád; *Papoleczy Zoltán* lelkész, Apa; *Magoss Ferencz* lelkész, Mikola; *Joó Kálmán* lelkész, Szárazberek; *Tóth Mór* birtokos, Patóháza; *dr. Dezső Kálmán* kuriai bíró, Budapest; *Szilágyi Tihamér* járásbíró, Szinérváralja; *Sinka Lajos* ny. tanító, Szamoskrassó; *Bay Lajos* takarékpénztári igazgató, orsz. képviselő, Nagybánya; *Boross Zoltán* birtokos, Aranyosmeggyes.

C) Képviselők, bizottságok, kiküldöttek.

Adóügyi bizottsági tag: *Kócsi Péter* lelkész, Nagyhódos.

Egyházkerületi képviselők: *Sátor Dávid*; *Bay Lajos*. Pótképviselők: *Magoss Ferencz*; *dr. Harcsár Géza* (1916—1918.).

Egyházmegyei tanügyi képviselők: *Fábián István* tanító, Szinérváralja; *Kádár Károly* tanító, Egri.

Időszaki tanács. Elnökség: *Széll György*, *Csaba Adorján*. Rendes tagok: *Sátor Dávid*; *Szabó József*; *Tóth Mór*. Póttagok: *Nagy Elek*; *Magoss Ferencz*; *Bay Lajos* (1917—1919.).

Könyvtári bizottság. Elnök: *Széll György*. Tagok: *Sátor Dávid*; *Papolczy Zoltán*; *Kolos Vince*.

Közalapi bizottság. Elnök: *Széll György*. Tagok: *Sinka Lajos*; *Balajthy Károly* lelkész, Szamoskóród.

Missziói bizottság. Elnök: *Széll György*. Előadó: *Oláh Sándor* lelkész, Szamoskrassó. Tagok: *Sátor Dávid*; *Szilágyi Tihamér*.

Nyugdíjbizottság. Elnök: *Széll György*. Tagok: *Soltész Elemér*; *Magoss Ferencz*; *Sinka Lajos*; dr. *Harcsár Géza*.

Segélyosztást véleményező bizottság. Elnök: *Magoss Ferencz*. Tagok: *Sinka Lajos*; *Kató Béla* lelkész, Amacz.

Szatomárnémetii ref. főgimnázium igazgatótanácsának tagja: *Széll György*.

Szatomárnémetii ref. tanítónőképző igazgatótanácsának tagja: *Csaba Adorján*.

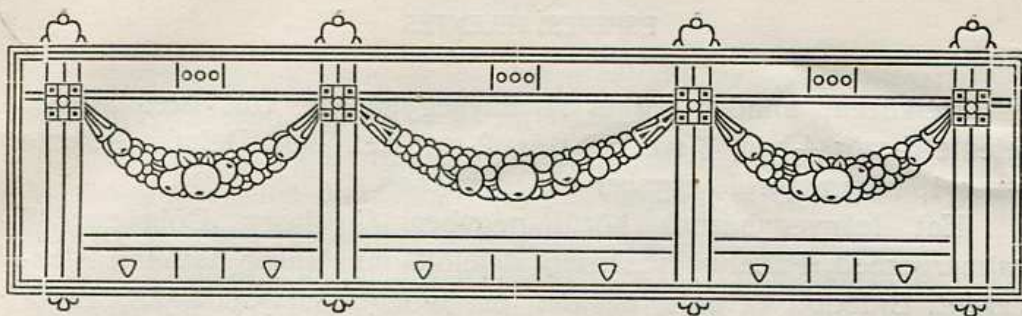
Szatomárnémetii ref. tanítónőképző fentartótestületének tagjai: *Szabó József*; *Tóth Mór*.

Szavazatbontó bizottság. Elnökség: *Széll György*; *Csaba Adorján*. Tagok: *Soltész Elemér*; *Sátor Dávid*; *Szabó József*; *Tóth Mór*; *Szilágyi Tihamér*; dr. *Harcsár Géza*.

Számvevőszék. Elnök: *Tóth Mór*. Tagok: *Joó Kálmán*; *Sinka Lajos*; *Kócsi Péter*; *Oláh Sándor*.

Tanügyi bizottság. Elnök: *Sátor Dávid*. Jegyző: *Bogdán Lajos*. Tagok. 1) Nagypaládi kör: *Kócsi Péter*; *Nagy Géza* tanító, Nagypalád; *Szoboszlai Sándor* birtokos, Tisztaberek. 2) Mikolai kör: *Magoss Ferencz*; *Kádár Károly*; *Kovácsnay Zsigmond* birtokos, Batiz. 3) Szamoskrassói kör: *Sárközi Lajos* lelkész, Nagykolcs; *Sinka Lajos*; *Veress Sándor* jegyző, Pettyén. 4) Apai kör: *Misztli Mihály* lelkész, Józsefháza; *Szilvási Sándor* tanító, Sárközüjlak; *Szeőke Sándor* birtokos, Szatomárdvari. 5) Nagybányai kör: *Nagy Lajos*; *Sólyom Ferencz* vallástanító, Nagybánya; dr. *Nagy Gábor* ügyvéd, Nagybánya. 6) Avasi kör: *Kolos Vincze*, *Fábián István*; *Bay Miklós* főszolgabíró, Szinerváralja.

Esperesi jelentés az 1915. évről.

Nagytiszteletű és Méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Az egyházlátogatást ez évben is több küldöttség szervezésével 5 irányban voltunk teljesítendő. Azonban — az ismeretes nehéz közlekedési állapot és saját személyemre vonatkozólag az előre tolt tanítónőképző intézeti vizsgák folytán — a küldöttségek csak egy része tudta teljesíteni a látogatást, u. m. Magoss Ferencz és Joó Kálmán tanácsbírák Nagybánya vidékén, a jegyző urak a Szamoson túli részen s egyházmegyei pénztárnok az avasi járásban. A meg nem látogatott egyházakból a felvett jegyzőkönyveket egyszerűen bekértük. Az igen részletbe menő adatok csoportosítva a következők:

I. Az egyházközségek belélete.

Az istentisztelet ünnepeken, vasárnapokon mind a 42 anyaegyházunkban rendesen megtartatik. És pedig vasárnap délelőtt mindenütt egyházi beszéd tartatik. Vasárnap délutánonkint istentisztelet tartatik predikációval két helyen, predikáció bibliamagyarázattal felváltva 9 egyházban, tisztán bibliamagyarázat 14 egyházban, tisztán kátémagyarázat 1 egyházban, felváltva káté- és bibliamagyarázat 10 egyházban, predikáció és könyörgés 3 egyházban (Batiz, Sárközujlak, Nagyhódos), bibliamagyarázat és könyörgés 1 egyházban (Aranyosmeggyes), biblia-, kátémagyarázat könyörgéssel két egyházban (Szamoskóród, Rozsály).

Hétköznapiokon bibliamagyarázat nem tartatik, kivéve Adorjánt (böjtben) és Avasujvárost (adventben hetente egyszer).

ESPERESI JELENTÉS

Hétköznap minden reggel 17 anyaegyházban volt istentisztelet. Hetente 5-ször 4-ben, 3-szor 19-ben, 2-szer kettőben. Délután hetente 6-szor 1, háromszor 1, egyszer 40 egyházban.

Hat leányegyházunk közül négyben (Apahegy, Dobrácsapáti, Szatmárgörbed, Pálfalva) vasárnap délelőtt mindenkor tartatik istentisztelet. Erdődön havonta egyszer és ünnepek másodnapján, Erdőszádán évente négyszer, u. m. a három nagy ünnepen és aratási urvacsoraosztáskor. Vasárnap délután Apahegyen bibliamagyarázat, Dobrácsapáti, Szatmárgörbed, Pálfalva egyházakban könyörgés, Erdőszádán, Erdődön vasárnap délután nincs istentisztelet.

Hétköznapokon hetente háromszor reggel Szatmárgörbed, Pálfalva, Dobrácsapáti egyházakban, délután hetente egyszer ugyanezekben és Apahegyen. Erdőszádán és Erdődön hétköznap nincs istentisztelet.

Ijúsági és gyermek-istentiszteletek nem tartatnak, de az iskolás-gyermekek részt vesznek az istentiszteleteken.

A konfirmációra mindenütt a lelkész készíti elő a növendékeket, kivéve a leányegyházakat.

A konfirmáció mindenütt áldozócsütörtökön végeztetik, kivéve Amaczt (Nagypénteken) és Józsefházát (Pünköst előtti vasárnap).

A konfirmáltak között sem emléklapok, sem uj-testamentomok nem osztanak tizenegy egyházban (Aranyosmeggyes, Garbolcz, Kishódos, Kispalád, Nagypalád, Sárközujlak, Szamoskóród, Szárazberek, Tisztaberek, Uszka, Vámfalu). A többi egyházakban vagy uj-testamentom, vagy emléklap.

Az iskolát elhagyottak konfirmáltatása tárgyában az anyakönyv alapján van intézkedés.

A hivek kellő buzgósággal látogatják a templomot mindenütt, Kispalád és Nagybánya kivételével. Hanyagság található ez irányban a két előbbi helyen és Szamoskrassón. Ellene intézkedés Nagybányán a gyermekek nevelése után.

Az urvacsora anyaegyházainkban évente hatszor mindenütt kiszolgáltattatik. Leányegyházaink közül Dobrácsapátiban, Pálfalván szintén hatszor, Erdőszádán, Apahegyen négyszer, Erdődön háromszor, Szatmárgörbeden egyszer sem (itt tudniillik az anyaegyházban részülnek hitfeleink az urvacsorában).

Az urvacsorával élők száma a gyülekezet lélekszámához megfelelő volt Nagybánya kivételével. Az anyaegyházakban 15604, a leányegyházakban 633, összesen 16237.

A betegeknek az urvacsóra kiszolgáltatik az urvacsoraosztás napján 19 egyházban, bármikor 23 egyházban.

Szektárius kettő (Apahegy), baptista kettő (Szinérváralja). Baptista összejövetelek Avasujvároson. Törvénytelenül együtt élők 17 pár, akikkel szemben mindenütt történtek intézkedések.

A házasulók mindenütt részesültek egyházi megáldásban. Vegyes házasság 25 egyházban 30 kötöttet. Ezek közül öt megegyezés kötött; javunkra négy, kárunkra egy esetben. Ezek az adatok jó részben az állami anyakönyvekből irattak ki.

A házasulók állami kihirdetését a lelkészek mindenütt figyelemmel kísérik s a vegyes házasságra vonatkozó intézkedéseket megtartják.

Nyilvántartás a házassági megegyezésekről csak részben van.

Egyházi szertartásainkat mellőzték a keresztelésnél egy esetben Avasujvároson, egy esetben a temetésnél Apahegyen.

Az állami anyakönyvek a felekezetiekkel összehasonlíttatnak a legtöbb esetben.

Az egyházi szertartásokat mellőzőkkel szemben, ahol szükség volt, intézkedés történt.

Viszálgató házaspárt csak Kakszentmártonban békített a lelkész két párt.

A vadházasságok megszüntetésére két helyen történt intézkedés.

Az egyházközség tagjainak áldozatkészsége, Uszka és Szamoskrassó kivételével, megfelelően megnyilatkozott. Az egyház részére 15425 korona adománnyal. (Lásd a kegyes adományokat az I. mellékleten.)

Az egyházközség szegényeiről, árváiról annyiban van gondoskodás, hogy a szabályrendelet értelmében 34 egyházban van szegény-alap. A szabályrendelet utasításai általában véve nem tartatnak meg. Csak nyolcz egyházban 346 korona értékben volt segélyezés és 11 egyházban ruhával és tankönyvvvel ellátás.

Felekezeti sérelmek nem fordultak elő.

Hitelveinkkel ellenkező szokás mutatkozott: kilencz egyházban kivilágítás, egy egyházban az Urnapja megtartása(!).

Vallásos fölolvasások tartattak nyolcz egyházban (Avasujváros, Hirip, Józsefháza, Kiskolcs, Misztótfalu, Lázári [itt vasárnapi iskola is], Rozsály, Szamoskrassó); Nagybányán bibliaórák. A fölolvasásokat hitfeleink előszeretettel látogatják.

A paróchiális körök szervezve nincsenek.

ESPERESI JELENTÉS

Ifjusági egyesület nincs sehol. Sem nőegyesület. Református olvasóegylet csak Egriben.

Jótékony egyesület egyedül Lázáriban a Szeretet-egyesület.

Énekkar Hirip, Kiskolcs, Szamoskrassó egyházakban. Alapszabálya bemutatott a két utóbbinak.

Helyi vallásos irányu lap sehol sincs.

A gyülekezet tagjai vallásos iratokat olvasnak 35 egyházban, hétben pedig nem (u. m. Aranyosmeggyes, Kiskolcs, Patóháza, Sárköz, Sárközujlak, Szamoskóród, Uszka). Vallásos lapok közül járatták a Téli Ujságot 979 példányban 30 egyházban, a Vasárnapot 102 példányban 11 egyházban, Árvaházi naptárt 215 példányt 9 egyházban, Magyar naptárt 91 példányt 8 egyházban.

Református népkönyvtár tisztán Egriben van.

II. Az egyházközségek külélete, szervezete.

A presbytérium mindenütt szabályszerűen van szervezve. Négy-százhatvanöt tagból áll. Tíz egyházban van kettős elnökség. Mindenütt negyedévben legalább egyszer tartatik presbyteri gyűlés, szabályszerű összehívás mellett. Határozatai szabályszerűen jegyzőkönyveztetnek, bekötött jegyzőkönyvben.

A presbyterium jegyzője mindenütt a tanító. Két egyházban a segédlelkész, Sárközön a lelkész.

Egyházközségi közgyűlés egyetlen egyházban sincs.

A püspöki, esperesi körlevelek mindenütt megőriztetnek.

Az anyakönyvek tisztán vezettetnek, be vannak kötve, jó állapotban vannak mindenütt, Nagykolcs kivételével.

A paróchiális könyvtár törzskönyve szabályszerűen van vezetve.

Postakönyv, iktatókönyv mindenütt rendesen vezetve.

Levéltár Nagypalád kivételével mindenütt rendben tartott.

A régebbi konventi, egyházkerületi, egyházmegyei jegyzőkönyvek néhány régi példány kivételével mindenütt megvannak.

Az egyházak régi számadásai, iratai, levéltárba foglalvák.

Vagyonleltár mindenütt van. A szükséges kiigazítások jórészt átvezetettek.

Rovatos kimutatás Szatmárudvari kivételével mindenütt van.

Az egyházközségnek földbirtoka 21 egyházban bérlet útján, 21-ben házilag kezeltek. A jövedelem Nagybánya, Szinérváralja kivételével mindenütt befolyt.

Az egyházközségek összes ingatlanai az egyház nevében állanak telekkönyvileg. Kivétel Apa, Nagypalád, Szárazberek, hol a tanítói állásokra van telekkönyvezve.

Az egyházak tőkepénzei (lásd a részletes kimutatást a II. mellékleten) rendesen kezeltetnek. Kamathátrálék több helyütt van.

Költségvetés mindenütt van.

Egyházi adó mindenütt van kivétel. Kivétel Felsőbánya, Szatmárhegy és Szatmárgörbed. Az egyházi adózás Felsőbányán önkéntes, a többi helyeken az Egyházi Törvény III. törvénycikk 8. és 13. §-a szerint történik.

Egyházi adókönyv nem mindenütt van.

A kivetett egyházi adó a szükségleteket a következő 12 egyházban fedezi pusztán: Amacz, Apa, Aranyosmeggyes, Avasujváros, Felsőbánya, Lázári, Nagybánya, Rozsály, Szatmárhegy, Szinerváralja, Szatmárudvari, Vámfalu.

Harmincz egyház adócsökkentési segélyért folyamodott s 28901 K adócsökkentési segélyt nyert.

Rendkívüli adó volt 20 egyházban.

Az egyházak számadásai szabályszerűen vezettetnek és mindenütt megvizsgáltattak a presbyterium által, Rozsály kivételével.

Az egyházi épületek közül javítandó a templom 10 egyházban (Apa, Avasujváros, Felsőbánya, Kőszegremete, Magosliget, Nagybánya, Nagyhódos, Sándorhomok, Szamoskrassó, Uszka), építendő két egyházban (Sárköz, Tisztaberek), építés alatt egy (Szamoskóród). A többi egyházban jók.

Lelkészi lak javítandó 11 egyházban (Apa, Avasujváros, Batiz, Garbolcz, Kishódos, Kőszegremete, Magosliget, Nagypalád, Sándorhomok, Sárköz, Szamoskrassó), újra építendő egy (Pettyén).

Az iskolák javítandók 11 egyházban (Avasujváros, Hirip, Józsefháza, Kakszentmárton, Kispalád, Kőszegremete, Lázári, Méhtelek, Nagypalád, Ombod, Sárköz), építendő 2 (Mikola, Sárközujlak).

Melléképületek javítandók 13 egyházban (Apa, Avasujváros, Batiz, Hirip, Kispalád, Kispereske, Magosliget, Méhtelek, Nagykolcs, Ombod, Sándorhomok, Szatmárudvari, Uszka), építendő Szamoskrassón.

Bérház rossz négy egyházban (Apa, Magosliget, Szinerváralja, Szatmárgörbed).

Épületjavítás történt 6112 korona értékben. Kispalád új orgonát épített 4827 korona értékben.

Tűzkár ellen biztosítás 1134077 korona és most emelés alatt áll.

ESPERESI JELENTÉS

Az egyházközségi pénzkezelésre külön helyisége az egyháznak csak Amacson és Apában van.

Tűzmentes pénzszekrény 8 egyházban (Apa, Felsőbánya, Vámfalu, Szatmárhegy, Szamoskrassó, Pettyén, Ombod, Nagybánya); ládája az előbbeni egyházakon kívül mindnek, kivéve Adorján, Egri, Kispalád, Lázári, Sárköz egyházakat. Hivatalos pecsét mindenütt.

A belhivatalnokok mindenütt ki vannak fizetve, kivéve Nagypaládon, ahol 2 és $\frac{1}{4}$ öl fa és Patóházán, hol 158 korona hátralék van.

Az adók, különböző járulékok ki vannak fizetve mindenütt.

A közalaptól öt egyház kapott konventi tőkesegélyt 19000 korona értékben.

Államsegély (korpótlék, kongrua, tanítói fizetés kiegészítés) 99730 korona értékben.

Másnemű segély 660 korona.

Pere öt egyháznak van.

A temető mindenütt az egyház nevében áll, kivéve Nagyhódoson és Pálfalván. Körül vannak kerítve, kellő gondozás alatt, befásításukról gondoskodás.

III. Az egyházközségek iskolai ügyei.

Negyvennyolcz anya- és leányegyházunk közül 38 egyház tart fenn 49 iskolát 49 tanítóval 46 épületben. VI osztályu az iskola 27 egyházban; V osztályu hat egyházban (Kishódos, Kispereske, Lázári, Uszka, Nagyhódos, Görbed); IV osztályu öt egyházban (Amacz, Apahegy, Józsefháza, Sárköz, Tisztaberek). Öt egyházban osztott, 33 egyházban vegyes.

Iskolai államsegély 51810 korona.

Az iskolák föntartásáért négy egyház (Avasujváros, Egri, Felsőbánya, Szamoskrassó) nyer segélyt 2054 koronát és 128 köbméter fát.

A tanítói díjlevelek meg vannak erősítve, a levéltárban vannak, ugyszintén a javadalmi jegyzőkönyvek.

Természetben lakása a tanítóknak mindenütt van.

Azokban az iskolákban, amelyeket nem az egyház tart fenn, 16 helyen a lelkész, Nagybányán a vallástani tanítja a vallást 3107 koronáért. Batizon semmit sem kap a lelkész.

Kilencz egyházban, hol nincs felekezeti iskola, az állami iskolába járnak a növendékek.

A szükséges nyilvántartásokkal, naplókkal az iskolák föl vannak szerelve.

Taneszközökkel csak részben 11 egyházban (Avasujváros, Dobrácsapáti, Garbolcz, Józsefháza, Kispesleske, Méhtelek, Mikola, Kőszegremete, Sárköz, Sárközujlak, Szamoskrassó).

Az 50 filléres beiratási díj nem szedetik Erdőszádán, Sárközön. A begyűlt összeg mindenütt ifjúsági könyvtár céljaira fordítatik, Kispesleske kivételével.

Mindenütt van ifjúsági, részben tanítói könyvtár, Kispesleske kivételével. A kijelölt típusok megszereztek 2864 kötetben. Kiskolcs kivételével mindenütt használják.

A növendékek az iskolát mindenütt rendszeren látogatják Hirip, Kakszentmárton, Kishódos, Kiskolcs, Kőszegremete, Lázári, Amacz, Apahegy, Nagypalád kivételével.

A mulasztókat mindenütt beszolgáltatják, Mikola és Nagypalád kivételével.

A mulasztók szüleivel szemben a polgári hatóság általában véve nem járt el. Behajtott bírság 45 korona.

Felmentett növendékek száma 15, nyolcz egyházban.

Tankönyvekkel mindenütt el vannak látva a növendékek.

Szegény gyermekek nem láttatnak el tankönyvvel, taneszközökkel 19 egyházban (Adorján, Amacz, Dobrácsapáti, Józsefháza, Kishódos, Kiskolcs, Kispesleske, Kőszegremete, Magosliget, Lázári, Méhtelek, Nagypalád, Rozsály, Sárközujlak, Szamoskrassó, Szárazberek, Tisztaberek, Uszka, Erdőd).

Tankönyvekül az egyházkerületiek használtatnak.

Az iskolákat mindenütt látogatja az iskolaszék, Kispaládot kivéve.

Az iskola mindenütt el van látva magyar czimerrel, külső felirattal, tanrenddel.

A megállapított tananyag csak részben végeztetett el.

Az iskola állapota, egy pár iskolától eltekintve, megfelelő.

Az iskolai statisztikai adatok mindenünnen betérjesztettek.

Személyi változás, főképen a helyettesítések által, 18 egyházban volt.

IV. Az egyházi tisztviselők, presbyterek eljárása.

Az egyházi belhivatalnokok között személyi változás történt 20 egyházban.

ESPERESI JELENTÉS

Az egyházi tisztviselők, presbyterek kellő buzgósággal jártak el mindenütt.

A gyülekezet kebelében béke, egyetértés van mindenütt, Amacz, Garbolcz kivételével.

V. Statisztikai adatok.

Lélekszám a múlt év deczember végén: fi 12728, nő 13375, összesen 26103.

Szülöttek 334 fi, 301 nő, együtt 635.

Ezek közül törvényes 305 fi, 275 nő, együtt 580.

Törvénytelen 29 fi, 26 nő, együtt 55.

Meghalt 346 fi, 327 nő, összesen 673.

Házasságot kötött 37 tiszta pár, 25 vegyes pár, összesen 62 pár.

Konfirmált 222 fi, 242 nő, összesen 464.

Áttért 1 fi, 2 nő, összesen 3.

Kitért 3 nő.

Jelentésem zártán vagyok, Avasujváros, 1916. szept. 23.

kiváló tisztelettel,

Széll György

esperes.

Kegyes adományok és hagyományok.

Adorján. Bücs Istvánné 10 K, Ecsedi Józsefné 5 K. Kenyeret urvacsorához Daróczi Ambrusné, Angi Pálné, Angi Dániel, Tegze András, Angi Zsigmond 10 K értékben. Bort özv. Sepsy Károlyné, Vékony Andrásné, Vári Ferencz, Angi Dániel, Tegze Andrásné, Simon János (Sárközi hegyről), Angi Zsigmond 10 K értékben. Összesen 35 K.

Amacz. Katonák részére élelmiszer és pénz 70 K értékben.

Apa. Kenyeret urvacsorához Kánya Lajosné, bort Szentiványi Gyula 10—10 K értékben. Ifj. Szabó Lajos 10 K, Varga Károly 10 K. Hivek katonák részére 131 K. Perselypénz 182 K. Összesen 353 K.

Apahegy. Kenyeret urvacsorához Czompa Józsefné, Székely Gábor 10—10 K értékben. Perselypénz 32 K. Összesen 52 K.

Aranyosmeggyes. Kenyeret és bort urvacsorához Böszörményi Zsigmond 44 K. Rokkant katonáknak Böszörményi Zsigmond, Boros Zoltán, özv. Botos Gyuláné, Pataki Lajosné, Jakó Pál 2—2 K, Nagy Mihály, Tóth Imre 1—1 K. Sebesült katonáknak Boros Zoltán, Böszörményi Zsigmond, Jakó Kálmán 2—2 K. Egyházmegyei napidiját fölajánlotta Boros Zoltán 4 K. Közalap czimén Böszörményi Zsigmond 8 K, Boros Zoltán, Jakó Kálmán 4—4 K. Perselypénz 8 K. Összesen 90 K.

Avasujváros. Vas Sándor orgona alapra 20 K, özv. Bak Imréné 10 K, Istvánffy János 10 K. Perselypénz 100 K. Összesen 140 K.

Batiz. Borsi Eszter 30 K, Kovásznay Zsigmond 2 K, Jakó Endre 8 K, Kiss Kálmán 30 K, Simon Gedeon 50 fillér. Perselypénz 27 K 50 fillér. Összesen 98 K.

Dobrácsapáti. Perselypénz 6 K.

Egri. Ur asztalára kenyeret adtak: Szabó Pál négyszer, ifj. Magoss Gedeon, Magoss Menyhért 1—1 ízben. Összesen 25 K.

Erdőd.

Erdőszáda. Az Ur asztalára gr. Degenfeld Sándor főgondnok adott kenyeret és bort. Pénzbeli adomány 45 K.

Felsőbánya. Özv. Pap Jánosné 50 K. Ur asztalához kenyeret és bort egyesek.

Garbolcz. Kenyeret az urvacsorához Horváth Sándorné, ifj. Váradi Sándorné, Tardi Elekné, Váradi József 40 K értékben. Egy urasztali terítőt Katona Gáborné. Összesen 44 K.

I. MELLÉKLET

Hirip. Fényes Károly 2 K. Kenyeret urvacsorához lelkész adott 15 K értékben. Bort egy ízben Vida Károly 6 K értékben. Összesen 23 K.

Józsefháza. A hívek hadisegélyezésekre 120 K. Kenyeret és bort urvacsorához Jakó Kálmán aranyosmeggyesi földbirtokos 60 K értékben. Összesen 180 K.

Kakszentmárton. Kenyeret urvacsorához Melegh Györgyné 12 K értékben, bort Fodor Károly pálfalvai gazdatiszt 5 K, Melegh Sándorné 5 K értékben. Berecz Antalné 10 K. Rokkant katonák részére egyháztagok adománya 130 K. József kir. herceg szanatoriumnak 5 K. Helmeccy József-alapra 20 K. Országos lelkészi nyugdíj-intézetnek 1 K. Közalapnak 1 K. Perselypénz 62 K. Összesen 251 K.

Kishódos. Kenyeret az urvacsorához Orosz Gusztáv gondnok 10 K, bort Horváth Imre 6 K értékben. Az egyháztagok ingyen fuvarral szolgáltak 100 K értékben. Perselypénz 10 K. Összesen 126 K.

Kiskolcs. Nagy János gondnok 35 K, azonkívül kenyeret adott urvacsorához 15 K értékben. Összesen 50 K.

Kispalád. Kenyeret az urvacsorához lelkész, Angyalosy László, Angyalosy Gáspár, Cserepes Lajos, Oláh Mihály presbýterek és Angyalosy Károlyné adtak 30 K értékben. Különböző adományok a hívek részéről 541 K. Összesen 571 K.

Kispeleske. A hívek adománya a Vöröskereszt-egylet részére 74 K, a kárpáti falvak felépítésére 40 K. Összesen 114 K.

Kőszegremete. A hívek háborus jótékonyság czimén 663 K.

Lázári. Kenyeret és bort adtak az urvacsorához Kanizsai Jenő főgondnok, Nagy Béla, Nagy Elek, Csűry Elek, Antal István 39 K 30 f értékben. Szegény alapra adakoztak Sipos János, Halmi Lajosné, Pap Sándorné, Harsányi László, Harsányi Lászlóné, Gröller Gézané, Daróczy Endréné, Blága János, Blága Jánosné 1—1 K, Lép Antalné 3 K, Öry Tamásné 4 K, Gacsó Juliska 50 fillér, Mák Sándorné 40 fillér, Fülöp Lajosné 2 K, Bics Miklósné, Ványi Jánosné 40—40 fillér. Összesen 59 K.

Magosliget. Kenyeret és bort adtak az urvacsorához a lelkész, Barta György, Adorján Gyuláné, ifj. Barta Bálint, Kis Gyuláné, özv. Kis Józsefné, ifj. Kis Gáborné, ifj. Kis Gedeonné, Gergely Ferencz 16 K értékben. Egy kis urasztali terítőt ifj. Kis Gedeonné 6 K értékben. Összesen 22 K.

Méhtelek. Kenyeret az urvacsorához Varga Lajosné, Varga Gyuláné, Veres Józsefné, Bak Antalné, Fehér Gedeonné, Fehér Mihályné 18 értékben. Bort Kovács Józsefné, Fehér Gáborné 12 K értékben.

I. MELLÉKLET

Várady Gábor a harcterről 10 K. Egyházi aranykönyvre adakoztak 34 K. Összesen 74 K.

Mikola. Özv. Bogdán Lőrinczné az egyháznak építkezésből származó adóterheinek könyvitésére 8000 koronát, özv. Galgóczy Jenőné kenyeret és bort az urvacsorához 50 K értékben. Bogáti Mihályné 30 K, ifj. Márkus György a harcterről 10 K, Bónizs Ferenc 10 K, id. Kállay Mihályné 2 K. Egy papi székterítőt Süveg Erzsébet 10 K értékben. Ismeretlen adományozó egy abroszt 15 K értékben. Összesen 8117 K.

Misztótfalu. Kenyeret és bort az urvacsorához Szilvási Károlyné és Szilvási Imre 30 K értékben. A hívek különböző czimen adományoztak 92 K. Összesen 122 K.

Nagybánya. Ur asztala ellátására özv. Kulin Jánosné, Juhász Kálmán 5—5 K. Szegény asszonyoknak Molcsány Gáborné 20 K. Egy szegény konfirmáló gyermeknek özv. László Ödönné 5 K. Szegény gyermekek fölruházására özv. K. Virág Lajosné 2 K, Mladeiovsky Lajos 1 K. Templomjavításra Wienerberger Gézané 10 K, Szilágyi Dániel 3 K, Kondor Ágoston, Farkas Erzsébet 1—1 K. Debreczeni egyetemre Részvénytakarékpénztár 50 K, Thordai Imre 5 K. Géresy János alapítványa egyházi közszükségletekre 200 K. Orgona alapra dr. Nagy Gábor 54 K, Harácsék V. utódai, dr. Miskolczy Sándor 30—30 K, Bay Lajos, Kovács Gyula (presbyter), dr. Vass Gyula, Virág István 20—20 K, Géresy János 15 K, Glavitzky Károly, György Mihályné, Molcsány Gáborné, Révész János, Smaregla Mihály, Soltész Elemér, Sólyom Ferenc, Szerencsy József, Szücs Károly, Thordai Imre, Wienerberger Béláné, Wienerberger Gézané 10—10 K, Kovács István 8 K, Juhász Kálmán, Muzsnay Ferenc 5—5 K. Perselypénz 606 K. Az Ur asztalára kenyeret adtak: Kiss Jánosné, özv. Kulin Jánosné (Kendilóna), özv. Lajos Györgyné, Marosfy Dezsőné, özv. Dobi Ervinné, Soltész Elemérné; bort adtak: Molcsány Gáborné, Soltész Elemérné, T. Matolcsy Blanka, özv. Czelder Mártonné, özv. Smaregla Pálné, Bányai József. Összesen 1261 K.

Nagyhódos. Katonák vallásos irataira gyűlt 22 K, Debreczeni Katona Otthonra 9 K, Kiss Károly és társai adománya Amerikából 50 K. Perselypénz 34 K. Bérház javítás fuvardijaira 100 K. Ingyen teljesített kézi és írás napszám értéke 150 K. Összesen 365 K.

Nagykolcs. Kenyeret adtak az urvacsorához: Szilágyi Józsefné, Györi Ferenczné, Kocsis Sámuelné, Imre Györgyné, Nagy Ferenczné, a lelkészné, összesen 18 K értékben. Urvacsorai bort adtak: Kocsis

I. MELLÉKLET

József, Kerekes Ferencz, Oláh György, összesen 18 K értékben. Pénzbeli adományok: Nagy Ferenc 5 K, ifj. Vajda Károlyné 5 K. Konfirmált növendékek 6 K. Perselypénz 60 K. Egy urasztali felső terítőt adományozott Bálint Vilma 10 K értékben. Összesen 122 K.

Nagypalád. Dr. Cholnoky Imre szegények segélyezésére karácsonkor 70 K. Sebesült katonák javára perselypénz 95 K. Perselypénz az egyház részére 27 K. Hadadi Lajos urasztalát tölgyfából 150 K. Kenyeret és bort az urvacsorához Kálmán Zsigmond 6 K, Elek Lajos 6 K, Sebestyén Sándor 6 K, Hadadi Lajos 16 K, Sipos Károly 16 K, Garanyi Sándor 10 K, id. Deák Sándor 16 K értékben. Összesen 418 K.

Ombod.

Patóháza. Kenyeret az urvacsorához Tóth Mór főgondnok, bort lelkész ad 30 K értékben. Tóth Mór, Jakó Kálmán és Boros Zoltán adománya 62 K, Hajdu György, Pap Ambrus, Kalla Józsefné 10—10 K. Urasztali terítőt Nagy József 110 K értékben. Perselypénz 32 K. Összesen 264 K.

Pettyén. Kenyeret urvacsorához Böszörményi Sándor, Helmeczy Józsefné, bort Böszörményi Sándor főgondnok 60 K értékben.

Rozsály. Kenyeret és bort az urvacsorához Isaák Elemér 30 K értékben. Hadi jótékony célra gyűlt egyesektől 25 K. Összesen 55 K.

Sándorhomok. Katonák javára különböző czimen 144 K. Perselypénz 29 K. Összesen 173 K.

Sárköz. Templom-építésre adakoztak: Kurpé Ferencz és neje Angi Erzsébet 20 K, Csuka János (gör. kath.) 5 K, Kádas Ferencz (Adorján) 2 K, néhai özv. Szabó Györgyné Butka Mária 15 K, Kovács Pál 4 K, Kovács Bertalan és neje Angi Eszter 5 K, Lőrinczy Mihály és neje Kovács Klára 10 K, özv. Angi Imréné 3 K, Kurpé Károly (hegyi lakos) 30 K, Angi Gyula és neje Kovács Matild 6 K, ifj. Butka Pál és Kurpé György gondnokok 20 K, özv. Kovács Józsefné 3 K, Balla András és neje Horváth Juliánna, Fóris András és neje Kurpé Ilona 2 K, Angi Lajos és neje Butka Eszter 3 K. Perselypénz 108 K. Kenyeret és bort adtak az urvacsorához: Lőrinczy Gáspár és neje Szabó Eszter, özv. Kurpé Józsefné, Székely Károly és neje Butka Klára 30 K értékben. Egy kis urasztali terítőt adott Hajdu Istvánné Lőrinczy Eszter 3 K értékben. Összesen 279 K.

Sárközüjlak. Kenyeret és bort urvacsorához Péchy Margit 36 K értékben.

Szamoskóród. Kenyeret és bort az urvacsorához a hivek adtak 42 K értékben. Perselypénz 8 K. Összesen 50 K.

I. MELLÉKLET

Szamoskrassó.

Szárazberek. Harkel József (róm. kath.) 10 K, Oroszi Gáborné (Nagypalád) 4 K, Perselypénz 52 K. Kenyeret az urvacsorához egyháztagek 10 K, bort Király László 20 K értékben. Szószék-terítőt adtak Szücs Lajos és neje 50 K értékben. Összesen 146 K.

Szatmárgörbed. Kenyeret az urvacsorához Angi Györgyné egy ízben 2 K értékben. Veres Bálintné 1 K, Tüzes Pálné 20 fillér, Váradi Mihályné, Székely György, Kiss Bálint, Elek András, Csáki Mihály, Csáki István, Csáki Péter, Ács Gyuláné 1—1 K, Székely Andrásné 80 fillér, Székely Mihályné 40 fillér, Csáki Lajosné 20 fillér, Csáki Imre 60 fillér, Tóth Istvánné 20 fillér, Csáki Mihályné 10 fillér, Balog György 20 fillér, Csáki Józsefné 40 fillér, Balogh Mihályné 20 fillér, Farkas Ambrusné 30 fillér, Csáki Gyuláné 40 fillér. Összesen 15 K.

Szatmárhegy. Kenyeret adtak az urvacsorához özv. Medgyesi Lászlóné, Asztalos Lajosné, Nagy Fehér Józsefné, Sebestyén Lajosné, Szabó Ignáczné és özv. H. Szabó Lajosné 13 K értékben. Bort adtak az urvacsorához özv. Medgyesi Lászlóné, Sulyok Antal, g. Szabó József, Asztalos Zsigmond, Kiss Antal, Erdei Sándor szatmárhegyi és Ferenczy József erdődi lakosok 60 K értékben. Hadbavonultak vallásos irataira adakoztak: Makai Elek lelkész 6 K, Burján Lajos 4 K, Hajduné Zeke Berta, Kalik Julia tanítónők 2—2 K, Asztalos Zsigmond, Kiss Istvánné, Burján Ferencz, Félegyházy Imre, Asztalos István, Medgyesi Gyula, Ferenczy József, Győrfi József, Fehér Károly, Szilágyi András, Lénárt Imre, Sulyok Antal, Sebestyén András, Sebestyén Lajos, Fehér József, Szabó Lajos, Németh Gyula, Szabó Ferencz, Medgyesi József, Medgyesi Elek 1—1 K, Szilágyi Lajosné, Senney Imre 2—2 K. Összesen 111 K.

Szatmárpálfalva. Hívek adománya perselypénzzel együtt 29 K.

Szatmárudvari. Kenyeret az urvacsorához özv. Barazsu Péterné, bort Barazsu József adott. Értéke 40 K. Barazsu József ezenkívül 30 K, özv. Szilágyi Lajosné 5 K, Szabó Lajosné 3 K, Vajda Ágnes 5 K. Összesen 83 K.

Szinérváralja. Ifj. Oláh Ferencz 50 K, Sólyom Sándor 30 K, Demeter Dániel 10 K, Incze Sándor 6 K, Sepsy Károly 5 K, N. N. 4 K, Szabó Ferencz 2 K, Szilágyi Tihamér konfirm. bibliára 9 K. Kenyeret az urvacsorához Sólyom Zsigmond, bort Ujfalussy Miklós, egész éven át, 80 K értékben. Összesen 196 K.

Tisztaberek. Kenyeret és bort az urvacsorához a hívek adtak 42 K értékben. Szöllősy Jánosné urasztali kelyhet adott 30 K értékben.

I. MELLÉKLET

Perselypénz 12 K. Kegyes adományok a hadbavonultak részére a hívektől 21 K. Templomalapra Práda Mihályné 2 K, özv. Szabó Zsigmondné 10 K. Összesen 117 K.

Uszka.

Vámfalu. Urvacsorai kenyérhez búzát adtak Mali Gábor, Váradi Imre, özv. Cseh Sámuelné, Koncz Imre, Cseh András, Cseh József, özv. László Györgyné, id. Rákos Sámuel, Mali József, Székely Józsefné 9—9 litert, összesen 18 K értékben. Urvacsorai bort adtak: Mali András J., özv. Cseh Sámuelné, Székely Gábor, özv. Cseh Józsefné, Mali András J. 6—6 litert, összesen 21 K értékben. Pénzt adományoztak: Mali András J. 2 K, Cseh Imre A. 20 K, Kurpé Károly 10 K, Balla Károly 10 K, Németi Sándorné 20 K. Perselypénz 164 K. Összesen 265 K.

Az egész egyházmegyében az adakozások összege 15425 K.

II. Melléklet.

Kimutatás az egyházak tőkepénzeiről, alapítványairól, számadásairól.

Egyház	Tőke- pénz	Alapít- vány	Elhelyezés			Takarék magtár			Adós- ság	Egyházi rendes adó			Rendki- vüli adó	Bevétel	Kiadás	Marad- vány
			Tak. pénz- tárban	Hadi- kölcsön	Egye- seknél	búza	tengeri	pénz		búza	tengeri	pénz				
	K	K	K	K	K	mm.	mm.	K	K	mm.	mm.	K	K	K	K	K
Adorján	10000	3446	3000	5050	5396	1	30	254	11000	—	—	350	—	18913	18586	327
Amacz	10044	—	327	—	9717	100	—	801	8000	—	—	615	—	6013	6404	381
Apa	6150	—	5490	—	660	198	195	12147	1135	32	14	740	—	10325	10160	165
Apahegy	2563	—	425	—	2138	—	—	—	2000	—	—	329	—	3260	2773	487
Aranyosmeggyes	4917	—	1478	3050	389	—	—	—	1775	búza 20 rozsa 4	2	243	—	5874	5689	185
Avasujváros . .	15701	500	7405	488	8308	28	—	1157	10878	67	128	333	—	22167	22149	18
Batiz	1157	—	282	300	575	72	—	7980	8200	—	—	525	275	7593	7588	5
Dobrácsapáti . .	804	—	804	—	—	—	49	—	—	—	—	—	—	3649	3621	28
Egri	36451	—	15582	20650	219	51	—	8062	6000	—	—	1723	842	8196	7241	955
Erdőd	11755	—	952	10000	803	—	—	—	12000	—	—	—	—	858	720	138
Erdőszáda . . .	4560	—	1699	2730	131	—	—	—	2400	—	—	241	—	3492	3361	131
Felsőbánya . . .	52587	5927	22534	20000	15980	—	—	—	—	—	—	165	—	18401	16926	1475
Garbolcz	144	—	44	100	—	102	—	—	2400	—	—	450	—	6730	6397	333
Hirip	9244	—	5278	2281	1685	—	—	—	1500	—	—	837	209	6806	6406	400
Józsefháza . . .	6956	—	583	3250	3123	—	—	—	14000	—	—	356	340	6614	6099	515
Kakszentmárton .	383	—	183	200	—	17	42	428	8200	—	—	525	366	8592	8543	49
Kishódos	2938	—	—	1700	1238	80	—	—	4700	—	—	461	346	7934	6951	983
Kiskolcs	40	100	40	—	100	—	21	3680	400	27	16	303	—	8494	8376	118
Kispalád	14987	1530	2048	7900	6565	60	—	—	10962	—	—	1714	481	9922	9226	696
Kispeleske . . .	7311	—	—	7200	111	35	—	—	21100	4	—	612	426	16976	15264	1712
Kőszegremete . .	10537	—	7283	100	3154	—	—	—	2000	—	—	1180	1276	10298	8799	1499
Lázári	150	—	—	150	—	—	—	—	31400	—	—	250	—	8794	8283	511
Magosliget . . .	5027	—	112	1900	3015	—	—	—	7869	—	—	320	175	4772	4772	—
Méhtelek	456	—	—	200	256	30	—	702	13000	—	—	603	—	8661	7895	766
Mikola	16747	300	12847	3800	400	27	—	—	6000	—	—	1150	350	8624	8598	26
Misztótfalu . . .	4380	—	3280	400	700	—	—	—	3400	—	—	630	—	6590	3980	2610
Nagybánya	29669	13425	3867	—	39727	—	—	—	36000	—	—	3600	—	19434	19122	312
Nagykolcs	13667	—	3901	7000	2766	25	41	—	3070	28	—	50	—	13526	12886	640
Nagyhódos	3915	—	3515	400	—	27	—	—	1100	—	—	800	300	8684	8467	217
Nagypalád	4577	—	3400	1000	177	—	—	—	16000	—	—	2690	—	15572	15507	65
Ombod	83	1917	—	2000	—	94	—	—	4020	—	—	1070	1070	5101	4769	332
Patóháza	16073	—	—	12000	4073	—	—	—	1200	20	11	108	—	8161	7983	178

